

Informace z jednání Komoditní rady pro mák při AK ČR ze dne 7. 10. 2024

24.10.2024 - | Akademie věd České republiky

Nemluvalo se jenom o máku a z úst prezidenta Agrární komory ČR zazněly i informace o modifikaci Strategického plánu pro provádění Společné zemědělské politiky EU, který byl odeslán Evropské komisi. Vyzdvihl zejména povinnost neprodučních prvků na zemědělské půdě, které bude možné plnit kombinací několika nástrojů podle charakteru dané oblasti. Bude možné využít například úhory, nektarodárné biopásy nebo dusík vázající plodiny, bude možné započítat i krajinné prvky. Hovořil o navyšování pachtovného na státní půdě ze strany Státního pozemkového úřadu, proti čemuž se Agrární komora ČR opakovaně vymezila. Dalším tématem bylo zpřísnění protierozních opatření v rámci DZES 5, která se mají od poloviny příštího roku vztahovat až na 65 procent orné půdy. Teprve před několika týdny byl zveřejněn seznam 32 půdoochranných technologií a dosud nebyla předložena dopadová studie. Agrární komora ČR apeluje, aby se opatření týkala takzvaných skutečných erozních událostí, nikoliv těch nahodilých. Rovněž opakovaně upozornila, že česká vláda jde v této záležitosti nad rámec toho, co požaduje Evropská unie. Prezident AK ČR se následně věnoval Strategickému dialogu, který byl odpovědí Evropské komise na zemědělské protesty napříč Evropou na začátku roku a jeho výsledky mají být zohledněny při určování dalšího směřování zemědělské politiky. Prezident AK ČR vyjádřil výhrady k tomuto dokumentu, který podle něj směřuje k útlumu živočišné výroby, snižování spotřeby přípravků na ochranu a ošetřování rostlin a obecně zvyšování rozměru ekologického zemědělství. Následně se zabýval evropským nařízením proti odlesňování, u něhož se po tlaku řady členů Evropské unie včetně Česka podařilo vyjednat odklad o rok. Závěrem informoval o kandidátovi na eurokomisaře pro zemědělství a rozvoj venkova, kterým se má stát Christoph Hansen z Lucemburska.

Statistické údaje vztahující se k pěstování máku v ČR, objem vývozu a dovozů máku a cenový vývoj prezentoval a komentoval Václav Lohr. Za období od loňské sklizně do letošního srpna bylo vyvezeno přes 20 tisíc tun českého máku, což je o něco víc než předchozí sezónu, v podstatě to ale odpovídá průměru posledních let. Největšími odběrateli jsou především slovanské země, dále pak Rakousko a Německo. Dovozy v tomto období dosahují asi 3 tisíc tun, tedy mírně nadprůměr posledních let. Výjimkou byla sezóna 2021/2022, kdy k nám dopadlo několik tisíc tun podezřelého máku z Číny. V posledních letech se k nám mák dováží téměř výhradně ze Slovenska, něco málo z Maďarska. Co se týká letošní sklizně, tak je určitě vyšší než předchozí dva roky, kdy v letech 2022 a 2023 bylo oseto téměř shodně 26 tis. hektarů a sklídilo se 22, respektive 18 tisíc tun makového semene. Letos se plochy zvýšily na 36,6 tisíce hektarů a i počasí lze pro pěstování máku hodnotit jako spíše příznivé, především bylo více vláhy. Co se cenového vývoje týče, lze konstatovat, že trh je vysoce konkurenční a cena velmi přesně reaguje na situaci na trhu, tzn. na výši nabídky a poptávky. Konkrétně po minulé sklizni 2023 byly ceny poměrně vysoké a často převyšovaly 60 korun za kilogram. Později, na přelomu roku 2023 a 2024, ceny dočasně poklesly, ale již v únoru se začal projevovat převis poptávky nad nabídkou a ceny brzy překročily 70 korun, později v květnu a červnu dosahovaly až 80 korun. Potom se ovšem situace začala měnit. Za prvé se rozšířila informace o vyšší oseté ploše, za druhé klimatické podmínky byly docela příznivé a v očekávání dobré sklizně 2024 začala cena máku klesat. Na nějakou dobu se ustálila na úrovni kolem 60 korun, ale pak následoval další pád až někam na 45 korun s výhledem dalšího poklesu. V současné době se odhadovaný objem sklizně poněkud koriguje, ukazuje se, že očekávání byla příliš optimistická a cena se stabilizovala.

Velkým tématem a problémem, který trápí české pěstitele máku, je omezování používání přípravků na ochranu rostlin. Informace o aktuálním stavu a řešeních poskytl zástupce Ministerstva zemědělství. Hodně se diskutovalo i otázka používání evropského Chráněného zeměpisného označení a Vyrobeno podle České cechovní normy. Členové komoditní rady hledají způsob jak zlomit nízký zájem ze strany spotřebitelů i producentů a značky dostat na trh a do povědomí spotřebitelů. Zástupkyně Státní zemědělské potravinářské inspekce informovala o výsledcích kontrol máku v maloobchodě i v oblasti B2B. Členům komoditní rady taktéž vysvětlila, co v praxi znamenají nově modifikovaná pravidla pro používání CHZO. V neposlední řadě shrnula výsledky kontrol dovozových zásilek, kde se inspektoři zaměřují zejména na zdravotní nezávadnost a jakost. Posledním tématem byl vývoj legislativy, kde největším tématem je probíhající novelizace vyhlášky 329/1997 Sb., tedy prováděcí vyhlášky k zákonu o potravinách, která, kromě jiného, stanovuje požadavky na olejnatá semena, a tedy i mák.

Další jednání komoditní rady se uskuteční 5. prosince 2024 v 11 hodin v zasedací místnosti Úřadu AK ČR.

<https://www.akcr.cz/txt/informace-z-jednani-komoditni-rady-pro-mak-pri-ak-cr-ze-dne-7-10-2024>